

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2021-02-10

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden
Per Classon och Stefan Johansson

Transportstyrelsens olycksdatabas

Enligt en lagrådsremiss den 28 januari 2021 har regeringen (Infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om Transportstyrelsens olycksdatabas.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Louise Berlin.

Förslaget föranleder följande yttrande.

1 §

I paragrafen föreskrivs att lagen gäller vid behandling av personuppgifter i Transportstyrelsens databas över olyckor och skador i trafiken. Av författningskommentaren framgår att med skador avses personskador. Begreppet personskada används dessutom i såväl 11 som 12 §. Lagrådet anser därför att det begreppet bör användas även i 1 §. I paragrafens andra mening anges vidare att lagen även gäller vid behandling av *sådana* uppgifter i databasen som avser avlidna personer. Eftersom uppgifter om avlidna personer inte är personuppgifter bör ordet *sådana* utgå.

Med anledning av dessa synpunkter förordar Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i Transportstyrelsens databas över olyckor och personskador i trafiken. Lagen gäller även vid behandling av uppgifter i databasen som gäller avlidna personer.

5 § punkt 4

I bestämmelsen föreskrivs att med en olycka med fritidsfartyg avses en plötslig händelse eller serie av händelser som har involverat ett fritidsfartyg i hamn eller i drift.

Av kommentaren framgår följande. Med fritidsfartyg avses ett fartyg, oavsett storlek, som vid olyckstillfället används för fritidsändamål. Avsikten – vilket bekräftats vid föredragningen – är att även fartyg som används i kommersiell eller annan yrkesmässig verksamhet ska omfattas om fartyget vid olyckstillfället används för fritidsändamål.

Uttrycket fritidsfartyg finns i flera författningar men definieras inte. Lagrådet noterar att Transportstyrelsen har publicerat en definition

på sin hemsida. Enligt den så är ett fritidsfartyg "ett fartyg som endast används för sport- och fritidsändamål. Ett fartyg som används i affärsmässig verksamhet är inte ett fritidsfartyg".

I departementspromemorian (Ds 2016:20) – som föregick lagrådsremissen – angavs i kommentaren till bestämmelsen att användningen för fritidsändamål avser att utesluta användning i kommersiellt syfte, i affärsmässig verksamhet eller användning av fartyget i statlig tjänst.

Mot den angivna bakgrunden framstår betydelsen av begreppet "fritidsfartyg" inte som entydig. Frågan om begreppets innebörd liksom behovet av en definition i lagen bör därför uppmärksammas under den fortsatta beredningen.

Beträffande de olyckshändelser som omfattas anges följande i kommentaren. Olyckor som omfattas är sådana som inträffat när fartyget är i drift, vilket t.ex. innebär att olyckor som inträffat med ett fartyg som är uppställt på land inte omfattas. Även olyckor som sker när fartyget befinner sig i hamn ska rapporteras, oaktat om olyckan inträffat när fartyget är i drift eller ligger förtöjt.

Det sist sagda i kommentaren måste förstås på så sätt att lagen är tillämplig på en olyckshändelse om den inträffar när fartyget är i hamn oavsett om det är i drift eller inte. Detta bör klargöras i kommentaren.

Sammanfattningsvis framstår avsikten med det som sägs i kommentaren vara att olyckor som involverat ett sjösatt fritidsfartyg omfattas och detta oavsett om fartyget anses ha varit i drift eller inte. Om så är fallet bör en alternativ och enklare utformning av bestämmelsen övervägas.

9 §

Paragrafen reglerar hur känsliga personuppgifter får behandlas. I första meningen anges att uppgifter om hälsa får behandlas i databasen och får användas som sökbegrepp. Som framgår av 1 §, och även uttalas i författningskommentaren till 9 §, är de hälsouppgifter som får förekomma i databasen uppgifter om skador som har följt på sådana olyckor som ska rapporteras. Det är, som framgått under 1 § ovan, fråga om personskador. Denna begränsning bör uttryckligen framgå av lagtexten. Första meningen bör därför ges följande lydelse.

Uppgifter om hälsa som avser personskador får behandlas i databasen och får användas som sökbegrepp.

10 §

Av paragrafen framgår att vissa vårdgivare ska till databasen lämna uppgifter som rör samtliga personer som söker vård eller har avlidit till följd av en olycka i trafikmiljö, en olycka med terrängmotorfordon eller en olycka med fritidsfartyg. Detta innebär att vårdgivaren inte längre behöver inhämta patientens samtycke för att lämna personuppgifter till databasen.

De uppgifter som lämnas till databasen kan vårdgivaren ha stöd för att samla in eftersom uppgifterna behövs i vårdgivarens verksamhet. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter om skador som baseras på patientjournalen. Paragrafen innebär emellertid att det införs en rättslig grund för att även behandla och lämna sådana uppgifter till databasen som inte behövs i vårdgivarens verksamhet. Det kan avse uppgifter om själva olyckan som vårdgivaren hämtar in direkt från den patient som söker vård, t.ex. uppgifter om var och när olyckan

inträffade, på vilken typ av väg eller plats, vilka omständigheter som rådde och vilken typ av trafikant som patienten var vid olyckan.

Som anges i remissen saknas det möjlighet att framtvinga uppgifter om olyckan från patienten och patienten behöver därför även i fortsättningen frivilligt medverka till att lämna uppgifterna. Om patienten lämnar sådana uppgifter har vårdgivaren dock en skyldighet att lämna dem till databasen. En mängd uppgifter, även sådana som kan vara känsliga för patienten, kan alltså komma att lämnas till databasen.

Eftersom det inte längre kommer att krävas samtycke av patienten anser Lagrådet att vårdgivaren bör ha en skyldighet att upplysa patienten om att de uppgifter om olyckan som han eller hon lämnar till vårdgivaren kommer att lämnas vidare till databasen. Denna fråga förbigås emellertid med tystnad i lagrådsremissen. Enligt Lagrådets mening är det en brist att det inte på något sätt kommer till uttryck i remissen att vårdgivaren har en upplysningsskyldighet gentemot patienten. Lagrådet förutsätter att frågan blir föremål för ytterligare överväganden under den fortsatta beredningen.

14 §

Paragrafen innehåller ett krav på att personuppgifter i databasen ska vara pseudonymiserade. Av andra stycket följer att Transportstyrelsen i vissa fall, om det är nödvändigt, får vidta åtgärder för att personuppgifter som finns i databasen åter ska kunna tillskrivas enskilda registrerade.

I lagen används såväl "nödvändigt" som "absolut nödvändigt". I författningskommentaren till 7 § anges att kravet på att behandlingen av personuppgifter ska vara nödvändig inte innebär att behandlings-

åtgärden ska vara oundgänglig. Kravet utgör endast en spärr mot helt onödig behandling av personuppgifter. Av 9 § framgår att uppgifter om hälsa får vidarebehandlas endast om det är absolut nödvändigt. Enligt författningskommentaren innebär detta krav att behandlingen ska ske med restriktivitet och att behovet av att behandla personuppgiften ska prövas noga i det enskilda fallet. Lagrådet anser att motsvarande restriktivitet bör gälla för att personuppgifter i databasen åter ska kunna hänföras till enskilda registrerade. Vidare menar Lagrådet att ordet tillskriva är ett språkligt mindre lämpligt uttryck. Med anledning härav föreslår Lagrådet att inledningen av 14 § andra stycket ges följande lydelse.

Trots första stycket får Transportstyrelsen i ett enskilt fall vidta åtgärder för att personuppgifter åter ska bli direkt hänförliga till enskilda registrerade, om det är absolut nödvändigt för...